

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHITETËROR I REVIZIONIT
STATE AUDIT OFFICE

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕНА РЕВИЗИЈА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И
РЕВИЗИЈА НА УСОГЛАСЕНОСТ
ЗА 2023 ГОДИНА НА ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)

01 2024 07 04/1

Скопје, декември 2024 година

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Резиме

Извршивме ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Општина Делчево, на сметката на основен буџет (630), за 2023 година.

Со извршената ревизија, изразивме неповолно мислење за реалноста и објективноста на финансиските извештаи за 2023 година и за усогласеност со законската регулатива, упатства и воспоставени политики.

Извршена е ревизија и издаден е Конечен извештај за финансиските извештаи и ревизија на усогласеност на Општина Делчево, сметка на основен буџет (630), за 2008 година, во кој е изразено мислење со резерва за вистинитоста и објективноста на финансиските извештаи.

Спроведување на препораките презентирани во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за 2008 година, не беше предмет на оваа ревизија, од причина што од последната ревизија на општината изминат е подолг временски период и настанати се промени во законската регулатива со која е уредено работењето.

Со извршената ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност кај Општина Делчево, сметка на основен буџет (630) за 2023 година, утврдени се следниве состојби:

- побарувањата не се реално и објективно прикажани, не е утврдена старосната структура и можноста за нивна наплата, како и не се преземаат активности за присилна наплата,
- не се евидентирани побарувањата по основ на данок на наследство и подарок и надоместок за легализација на бесправно изградени објекти,
- слабости во начинот на администрирање, утврдување и наплата на данокот на имот,
- при спроведување на постапките за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти не се почитуваат законски пропишаните рокови и не се доставува годишен извештај до Министерството за транспорт и врски за користење на средствата остварени од надоместокот по овој основ,
- склучени се договори за плаќање на надоместок за уредување на градежно земјиште на рати, без да бидат обезбедени инструменти за плаќање на рати,
- општината не остварува приходи по основ на комунална такса за: привремен престој, користење на музика во јавните локали, користење на простор пред деловен простор и комунална такса за реклами, објави и огласи и нема донесена програма за општа туристичка пропаганда и информативна дејност за подобрување на условите за престој,
- неправилности во начинот и постапката на давање на користење на деловни простории сопственост на општината;
- општината нема склучено договор за уредување на односите со јавното претпријатие, не остварува приходи од надоместокот за одржување на јавната чистота и истите ги нема предвидено во буџетот за 2023 година;

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

- Советот на општината нема донесено Стратегија за развој на зеленилото, не е изработен Зелен катастар, не се остваруваат приходи по основ на надомест за одржување на јавното градско зеленило и не е донесена Годишна оперативна програма за подигање и одржување на зеленилото во која ќе се утврдат видот и површината на зеленилото,
- нецелосност на остварените приходи по основ на 2% од наплатените премии за осигурување на моторни возила (каска) и осигурување од одговорност од употреба на моторните возила, односно осигурителните компании надлежни за осигурување на територијата на Општина Делчево не ја подмируваат законската обврска во целост, а од страна на општината не е вршен надзор над наплатата на приходите по овој основ и
- слабости во функционирањето на внатрешна ревизија.

Во насока на надминување на утврдените состојби, ревизијата даде препораки со цел преземање на мерки и активности од надлежните лица и органи во функција на подобрување на состојбите.

Во делот Нагласување на прашања, ревизијата известува дека Општина Делчево е во постојана блокада од 2008 година што резултира со намалена ликвидност и солвентност кои имаат влијание врз целокупното нејзино работење.

Ревизијата известува за судските спорови во кои Општина Делчево е странка во постапките.

Во делот останати прашања ревизијата ги истакнува системските слабости во законската регулатива и потребата од нивно надминување со цел комплетност и точност на остварените приходи кај општините, а кои се однесуваат и тоа:

- не е пропишано во кои рокови правните лица овластени за регистрација на возилата треба да ја уплатат комуналната такса за користење на патишта со моторни возила на сметка на општината;
- не е пропишана обврска на трговското друштво надлежно за дистрибуција на електрична енергија кое врши наплата на таксата за користење и одржување јавно осветлување од имателите на броила да ги известува општините за бројот на обврзници по категории (број на броила) согласно тарифниот број, како и за наплатените приходи и ненаплатени побарувања по овој основ;
- законската обврска за усогласување на состојбата на регистарот на недвижности со регистарот кој го води Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија.

Со ревизијата утврдивме недостатоци на внатрешните контроли во информацискиот систем за добивање на-одобрение за градење.

Од страна на градоначалникот на Општина Делчево, не се добиени забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

СОДРЖИНА

Опис		Страна
1.	Вовед	1
2.	Мислење на ревизијата	2
3.	Основ за изразување на мислење	2
3.1.	Основ за неповолно мислење за финансиските извештаи	3
3.2.	Основ за неповолно мислење за усогласеност со закони и прописи	5
4.	Нагласување на прашања	18
5.	Останати прашања	19
6.	Законска основа за ревизијата и временски период	22
7.	Опфат и ограничувања	23
8.	Одговорност за финансиски извештаи	23
9.	Одговорност на ревизорите	23
10.	Недостатоци во внатрешната контрола	25
11.	Одговор на ревидираниот субјект	25
Финансиски извештаи за 2023 година		
	Биланс на приходи и расходи	26
	Биланс на состојба	27
	Сметководствени политики и образложенија кон финансиските извештаи	
	Вовед	28
	Сметководствени политики	29
	Образложенија кон финансиските извештаи	32

Список на кратенки

ГКИС	Геодетско катастарскиот информациски систем
ЕДБ	Единствен даночен број
ЕМБГ	Единствен матичен број на граѓани
ЗЕЛС	Заедница на единиците на локалната самоуправа
ЈКП	Јавно комунално претпријатие
МТВ	Министерство за транспорт и врски
ТППЕ	Територијална против пожарна единица
УЈП	Управа за јавни приходи

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHTETËROR I REVIZIONIT
STATE AUDIT OFFICE

Број: 16-160/17

Дата: 20.12.2024

1. Вовед

Општина Делчево е единица на локалната самоуправа, во која граѓаните го остваруваат правото на локална самоуправа непосредно и преку претставници во органите на општината. Подрачјето на општината е утврдено согласно Законот за територијална организација на локалната самоуправа во Република Македонија¹ и своите надлежности ги извршува согласно Законот за локалната самоуправа².

Согласно Законот за територијална организација на локалната самоуправа општината Делчево го покрива градот и населените места: Бигла; Ветрен; Вирче; Вратиславци; Габрово; Град; Делчево; Драмче; Звегор; Илиово; Киселица; Косово Дабје; Нов Истевник; Очипала; Полето; Разловци; Селник; Стамер; Стар Истевник; Тработивиште; Турија и Чифлик.

Општина Делчево, согласно член 22 од Законот, ги врши работите од јавен интерес од локално значење на општината што се однесуваат на: планирање и уредување на просторот, заштита на животната средина и природата, локален економски развој, комунални дејности, култура, образование, спорт, социјална и детска заштита, здравствена заштита, противпожарна заштита на подрачјето на Општина Делчево, надзор над вршењето на работите од надлежност на општината.

¹„Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 55/04, 12/05, 98/08, 106/08 и 149/14

²„Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 5/02

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

1

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

2. Мислење на ревизијата

Извршивме ревизија на:

- финансиските извештаи на страна 26 и 27 на Општина Делчево, на сметката на основен буџет (630), за 2023 година, кои се состојат од Биланс на состојба на ден 31 декември, Биланс на приходите и расходите за годината која завршува со тој датум, применетите сметководствени политики и образложенија кон финансиските извештаи.
- усогласеност на активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансиските извештаи на Општина Делчево за 2023 година на сметката на основен буџет (630) со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Мислење за финансиски извештаи

Според наше мислење, поради значењето на прашањата изнесени во точката 3.1, финансиските извештаи не ги прикажуваат вистинито и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Општина Делчево на ден 31 декември 2023 година на сметката на основен буџет (630), како и резултатите од финансиските активности за годината која завршува со тој датум, во согласност со важечката законска регулатива.

Мислење за усогласеност со закони и прописи

Според наше мислење, поради значењето на прашањата изнесени во точката 3.2, активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансиските извештаи на Општина Делчево, за 2023 година, на сметката на основен буџет (630), не се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

3. Основ за изразување на мислење

Ревизијата е извршена во согласност со Ревизорските стандарди на Врховните ревизорски институции (ISSAI) и Кодексот на етика на Државниот завод за ревизија. Одговорностите согласно ISSAI се опишани во делот на Одговорност на ревизорите за ревизијата на финансиски извештаи заедно со ревизија на усогласеност. Веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме обезбедено се доволни и соодветни за да обезбедат основ за нашето ревизорско мислење.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

2

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

3.1. Основ за неповолно мислење за финансиските извештаи

3.1.1. Со извршениот увид во даночната и сметководствената евиденција на Општина Делчево, старосната структура на побарувањата и нивната наплата, кои на ден 31.12.2023 година се искажани во износ од 41.694 илјади денари, ревизијата ги утврди следниве состојби:

- од вкупните побарувања 14.350 илјади денари (34%) се однесуваат на побарувањата по основ на данок на имот, а 11.413 илјади денари (27%) се побарувања по основ на комунална такса за фирма, односно назив на деловна просторија и побарувања по основ на надоместок за уредување на градежно земјиште. За овие побарувања општината нема утврдено старосна структура и дали постои законска можност за нивна наплата согласно одредбите од член 360 од Законот за облигационите односи³, член 84 и 85-а од Законот за даноците на имот⁴ и член 8 од Законот за комунални такси, каде е уредено дека правото на утврдување и наплата на данокот застарува за пет години по истекот на годината во која требало да биде утврден, а за комуналната такса за две години, односно правото на утврдување и наплата во секој случај застарува по истекот на десет години од истекот на годината во која данокот требало да биде утврден и наплатен;
- по основ на надоместок за одржување на јавната чистота, заклучно со месец 05/2023 година, општината од ЈКП „Брегалница“ побарува 11.624 илјади денари, од кои 10.566 илјади денари се побарувања од минати години, а 1.058 илјади денари се побарувања за тековната 2023 година, и се однесуваат на не уплатени средства во буџетот на општината по овој основ, што не е во согласност со член 25 став 3 од Законот за јавната чистота⁵, каде е уредено дека средствата собрани од надоместокот за одржување на јавната чистота се приход на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје и се користат за финансирање на работите на јавната чистота. Од месец 06/2023 година, општината престанува да искажува побарувања по овој основ;
- наплатата на побарувањата по основ на закупнини во износ од 2.220 илјади денари е неизвесна бидејќи за дел недостасува соодветна поткрепувачка документација (договори, фактури), а имајќи во предвид дека овие побарувања потекнуваат од минати години (2008 - 2013 година) и не се преземени навремени активности и мерки, истите согласно член

³ „Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 18/01, 4/02, 5/03, 84/08, 81/09, 161/09 и 123/13 и „Сл. Весник на Република Северна Македонија“ бр. 251/21 и 154/23

⁴ „Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 61/04, 92/07, 102/08, 35/11, 53/11, 84/12, 188/13, 154/15, 192/15 и 23/16 и „Сл. Весник на Република Северна Македонија“ бр. 151/21

⁵ „Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 111/08, 64/09, 88/10, 114/10, 23/11, 53/11, 80/12, 163/13, 44/15, 147/15 и 31/16 и „Сл. Весник на Република Северна Македонија“ бр. 122/21

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

3

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

360 од Законот за облигационите односи, според кој општиот рок на застареност е 5 години, се застарени и не постои можност за нивна наплата. За дел од овие побарувањата не е утврден ниту правниот основ за нивното постоење;

- сметководствената и даночната евиденција на побарувањата по основ на данок на имот, данокот на промет, комунална такса за фирма односно назив на деловна просторија, надоместокот за уредување на градежно земјиште не се усогласени во делот на почетната состојба во износ од 1.929 илјади денари, а поради тоа што задолжувањето за тековната година не е евидентирано во сметководствената евиденција, неусогласеноста на 31.12.2023 година изнесува 7.212 илјади денари;

Побарувањата по основ на надоместок за легализација на бесправно изградени објекти во износ од 562 илјади денари и побарувањата по основ на данок на наследство и подарок во износ од 1.016 илјади денари не се евидентирани во сметководствената евиденција, а општината не располага со податоци за трансакциските сметки на лицата задолжени со решенија за данок на наследство и подарок поради што нема можност за нивна присилна наплата.

Неевидентирањето на побарувањата и неусогласеноста на сметководствената со даночната евиденција, не обезбедува објективност, сеопфатност, ажурност и точност на искажаните побарувања, што не е во согласност со член 7, 12 и 19 од Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници⁶ со кои е пропишано проценувањето на билансните позиции;

- општината има воспоставена пракса при изготвување на решенијата за комунална такса за фирма за тековната година, да се достави и опомена за неплатени долгови од минати години. Во случај кога обврзникот нема да ја плати комуналната такса и по доставената опомена, од страна на општината не се преземаат дополнителни активности за присилна наплата на побарувањата, што не е во согласност со член 16 од Законот за комуналните такси⁷, односно член 53 од Законот за даноците на имот, каде е предвидено доколку наплатата на пристигнатиот даночен долг, паричните казни и каматите кои даночниот обврзник не ги платил доброволно во пропишаниот рок, општината, општините во градот Скопје и градот Скопје, ќе ја извршат по присилен пат. Последна присилна наплата за комунална такса за фирма е извршена во 2019 година;

⁶ „Службен весник на Република Македонија“ бр. 61/02, 98/02, 81/05, 24/11, 145/15 и 170/17 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 122/21

⁷ „Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 61/04, 64/05, 92/07, 123/12, 154/15, 192/15 и 23/16 и „Сл. Весник на Република Северна Македонија“ бр. 151/21

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

4

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

- при наплата на данокот на имот не се пресметува и наплатува камата за данокот кој не е платен во пропишаниот рок, што не е во согласност со член 79 од Законот за даноците на имот.

Неутврдената старосна структура на побарувањата и неизвесноста за нивна наплата, како и неправилности во евидентирањето не даваат реална слика за објективно прикажување на побарувањата во финансиските извештаи, а не преземените мерки за навремена наплата имаат за ефект намалени приходи во буџетот на општината.

Препорака:

Градоначалникот на општината и надлежните служби да преземат мерки и активности во насока на:

- соодветно евидентирање на побарувањата и усогласување на сметководствената со даночната евиденција;
- утврдување на старосната структура на побарувањата и
- навремена наплата на побарувањата и пресметување на камата за ненавременно плаќање.

3.2. Основ за неповолно мислење за усогласеност со закони и прописи

3.2.1. Во текот на 2023 година, по основ на даноци на имот на физички и правни лица, данок на наследство и подарок и данок на промет на недвижности општината има остварено приходи во износ од 12.545 илјади денари. Од извршениот увид во начинот на администрирање, утврдување и наплата на даноците на имот, ги утврдивме следните состојби:

- Општина Делчево има воспоставено регистар на недвижен имот како база на податоци кој ги содржи имињата и адресите на даночните обврзници, вкупната површина на земјиштето и зградите, вредноста на имотот, даночните стапки и решенија за данок, кој го ажурира само врз основа на поднесена нова даночна пријава од страна на даночниот обврзник. Со увид во предметите ревизијата утврди дека даночните обврзници кои се стекнале со дополнителен или нов имот во минати години (утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти, ново изградени објекти, корисници, плодоуживатели на истиот) не се соодветно задолжени со даночна обврска за данок на имот која настанува од денот на стекнување на имотот, со издавање на одобрение за употреба на недвижниот имот од надлежен орган или од денот на отпочнување на користење на имотот од страна на обврзникот. Истите не се задолжени со данок на имот ниту за тековната 2023 година и покрај тоа што имотот го поседуваат/користат подолг временски период, што не е во согласност со член 4 и 7 од Законот за даноците на имот, со кои е утврдено дека

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

5

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

обврзник на данокот на имот е и правно и физичко лице корисник на имотот, а даночната обврска за данокот на имот настанува со денот на стекнувањето на имотот, со издавање на одобрение за употреба на недвижниот имот од надлежен орган или од денот на отпочнување на користењето на имотот од обврзникот на данокот;

- Од извршените детални тестирања во предметите за данок на имот, ревизијата утврди дека во пријавите за данок на имот во делот што го пополнува општинската администрација недостасуваат податоци за приемот и обработката на пријавата и истите не се авторизирани од страна на одговорните лица за контрола, што не е во согласност со член 27 од Законот за даноците на имот со кој е уредено дека данокот на имот се утврдува врз основа на податоците од даночната пријава, деловните книги на обврзниците и другите податоци со кои располага општинската администрација, администрацијата на општините во градот Скопје и администрацијата на градот Скопје и Правилникот за содржината на даночните пријави за утврдување на даноците на имот;
- проценката на пазарната вредност на недвижниот имот во општината за 2023 година, се врши врз основа на донесена Одлука за утврдување на зони за проценка на пазарната вредност на недвижниот имот од страна на Советот⁸. Во донесените одлуки за период од 2019-2024 година, утврдувањето на пазарната вредност според зоните во изминатите 5 години нема претрпено измени и не кореспондираат со постигнатите пазарни цени за поодделни видови на недвижен имот и просечните цени на извршени купопродажби во претходната година на подрачјето на Општина Делчево како и не се земени во предвид степенот на изграденост, уреденост, атрактивност, микро и макро локација, што не е во согласност со член 16 од Методологијата за проценка на пазарната вредност на недвижниот имот каде е предвидено дека пресметувањето на пазарната вредност според зоните на населените места од страна на општинската администрација, администрацијата на општините во градот Скопје и администрацијата на градот Скопје, се врши според локални услови, односно според постигнатите пазарни цени за поодделните видови недвижен имот во моментот на продажбата, а ако за тоа нема

⁸ Одлука за утврдување на зони за проценка на пазарната вредност на недвижниот имот и утврдување на пазарна вредност на градежно и земјоделско земјиште според просечни цени на извршени купопродажби во претходната година на подрачјето на општина Делчево Бр. 09-724/1 од 13.03.2023 година

За прва зона прва подзона во елементите за проценка се утврдува четиринаесетта зона согласно Методологијата за проценка на пазарната вредност на недвижниот имот, за втора зона прва подзона земена е петнаесетта зона и за трета зона прва и втора подзона во елементите за проценка се утврдува шеснаесеттата зона

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

6

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

податоци според податоците во годината која и претходи на годината за која се врши процената;

- при утврдувањето на пазарната вредност за предметите кои се реализирани по пат на продажба на недвижен имот во постапка на јавно наддавање спроведена од државни органи, за данокот на промет на недвижности, даночна основа претставува постигнатата продажна цена во постапката на јавно наддавање. За овие предмети пазарната вредност за данокот на имот не се пресметува согласно Методологијата за утврдување на пазарна вредност, односно задолжувањето со данок на имот се прави врз основа на постигнатата продажна цена во постапката на јавно наддавање, што не е во согласност со член 5 став 4 од Законот за даноците на имот;
- при администрирање на наследните решенија и договорите за дар од прв наследен ред, за даночна основа се зема вредноста заведена во регистарот на недвижен имот, односно не се врши проценка на даночната основа која претставува пазарната вредност на наследениот, односно на подарениот/примениот имот во моментот на настанувањето на даночната обврска и новите даночни обврзници се задолжуваат со данок на имот со нереална пазарна вредност на имотот.

Исто така, од извршените детални тестирања и увид во регистарот за недвижен имот кај решенијата од прв наследен ред ревизијата утврди дека за дел од даночни пријави, даночни обврзници не се задолжени со данок на имот, односно истите не се внесени во регистарот за недвижен имот, а извршена е заверка за ослободување од даночна обврска по основ на данок на наследство и подарок и новиот даночен обврзник не е задолжен со данок на имот од причина што не е извршена проценка на недвижниот имот, што не е во согласност со одредбите на член 13 и 14 од Закон за даноците на имот.

Ваквиот начин на администрирање, утврдување и наплата на приходите по основ на данокот на имот и данокот на промет на недвижности има за ефект помалку остварени приходи во буџетот на Општина Делчево.

Препорака:

Градоначалникот на општината и надлежните служби да преземат мерки и активности за:

- даночните обврзници кои се стекнале со дополнителен или нов имот, да бидат задолжени со данок на имот од денот на стекнувањето или користењето на истиот;
- целосност и контрола при обработка на податоците од даночната пријава, деловните книги на обврзниците и другите податоци со кои располага

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

7

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

општинската администрација, а кои се основа за утврдување на данокот на имот;

- одлуките за утврдување на зони за проценка на пазарната вредност на недвижниот имот да се носат согласно Методологијата за проценка на пазарната вредност на недвижниот имот;
- пазарната вредност како даночна основа за предметите кои се реализирани по пат на продажба на недвижен имот во постапка на јавно наддавање спроведена од државни органи, да се пресметува согласно Методологијата за утврдување на пазарна вредност;
- кај наследните решенија и договорите за дар од прв наследен ред да се врши проценка на даночната основа која претставува пазарната вредност на наследениот, односно на подарениот имот.

3.2.2. Општина Делчево има остварено приходи по основ надоместокот за уредување на градежно земјиште врз основа на донесена Годишната програма⁹ за уредување на градежно земјиште за подрачјето на Општина Делчево каде е утврдена висината на надоместокот за уредување на градежното земјиште по населби и зони. За 2023 година по овој основ задолжени се правни и физички лица во вкупен износ од 13.735 илјади денари и 3.231 илјада денари од 2022 година, од кои се наплатени 94 % или 15.890 илјади денари.

Со извршениот увид во евиденцијата и документацијата за одделни предмети, ревизијата утврди дека за дел од корисниците склучени се договори за плаќање на надоместок за уредување на градежно земјиште на рати. Плаќањето на надоместокот на рати во договорите е утврдено од 1 до 5 месеци, во еднакви месечни рати со точно утврдени рокови. Договорите за плаќање на комунален надоместок за уредување на градежно земјиште се склучени без да се предвиди инструмент за обезбедување на плаќањето на рати, односно банкарска гаранција за плаќање или востановување на хипотека во корист на општината, што не е во согласност со член 59 став 12 и 13 од Законот за градење¹⁰ според кој инвеститорот ако не го плати надоместокот за уредување на градежно земјиште во целост или не достави банкарска гаранција за плаќање на надоместокот или не востанови хипотека во корист на општината, надлежниот орган ќе го одбие барањето за добивање на одобрение за градење. Ваквите состојби влијаат на сигурноста на наплатата и на остварените приходи по овој основ како и можноста за реализација на дел од планираните

⁹ Програма за уредување на градежно земјиште на подрачјето на општина Делчево за 2023 година бр. 160/1 од 26.01.2023 година

¹⁰ Закон за градење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 130/09, 124/10, 18/11, 36/11, 54/11, 13/12, 144/12, 25/13, 79/13, 137/13, 163/13, 27/14, 28/14, 42/14, 115/14, 149/14, 187/14, 44/15, 129/15, 217/15, 226/15, 30/16, 31/16, 39/16, 71/16, 132/16, 35/18, 64/18 и 168/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 244/19, 18/20, 279/20, 227/22 и 111/23)

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

8

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

активности за капитални инвестиции за уредување на градежно земјиште за кои наменски се употребуваат овие средства.

Утврдените состојби се констатирани и во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за извршената ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност за 2008 година на Општина Делчево.

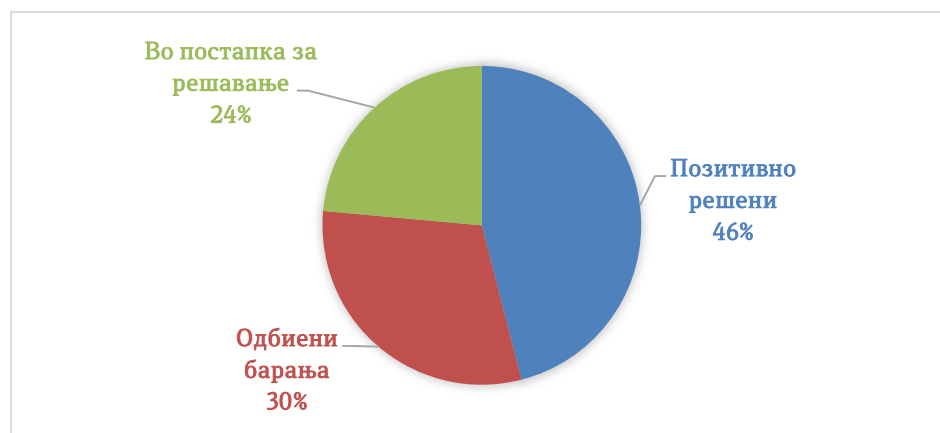
Препорака:

Градоначалникот на општината да преземе мерки и активности, договорите за плаќање на комунален надоместок за уредување на градежно земјиште на рати да бидат обезбедени со инструменти за плаќање и да се врши редовна наплата по овој основ.

3.2.3. Со Законот за постапување со бесправно изградени објекти¹¹ се уредуваат условите, начинот и постапката за евидентирање, утврдување на правен статус и санкционирање на бесправно изградените објекти. Постапката започнува со поднесување на барање од страна на имателот до единицата на локалната самоуправа на чие подрачје објектот е изграден. Во Општина Делчево, согласно измените на законот во рок се поднесени вкупно 3.749 барања за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти, од кои 1.723 се решени позитивно, 885 барања се во постапка на решавање и 1.141 барања се одбиени поради нецелосно поднесена документација.

Учеството на решени, одбиени и предмети во постапка е прикажано во графиконот бр.1.

Графикон бр.1 Статус на поднесени барања на бесправно изградени објекти

¹¹ „Сл. весник на Република Македонија“ бр.23/11, 54/11, 155/12, 53/13, 72/13, 44/14, 115/14, 199/14, 124/15, 129/15, 217/15, 31/16, 190/17 и Сл. Весник на Република Северна Македонија 174/21

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

9

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Во 2023 година, Општина Делчево по основ на надомест за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти остварила приходи во износ од 270 илјади денари или 34% од планираните.

Со извршените детални тестирања на постапките за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти, за предмети спроведени во 2023 година, утврдивме одредени состојби кои упатуваат на не почитување на законските одредби и тоа:

- законски пропишаните рокови не се почитуваат при: донесување на заклучок за прекин на постапката, урбанистичка согласност и решение за утврдување на правен статус на бесправен објект, дефинирани со одредбите од член 10 став 1, член 20 став 1 и член 21 став 3 од Законот за постапување со бесправно изградени објекти. Не почитувањето на роковите за постапување од страна на одговорните лица во општината, доведува до ненавремено информирање на барателите за дополнување на документацијата, пролонгирање на постапките и неможност на сопствениците навремено да го впишат имотот во Агенцијата за катастар на недвижности и
- средствата остварени од надоместокот за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти, единиците на локалната самоуправа се должни да ги користат наменски за донесување на урбанистичка планска документација со која се врши вклопување на бесправните објекти и за инфраструктурно уредување на просторот во кој се наоѓаат истите. Општината нема постапено согласно член 20 став 10 од Законот за постапување со бесправно изградени објекти, односно нема подготвено и доставено годишен извештај до МТВ за користење на средствата по овој основ, што влијае врз транспарентноста и отчетноста за нивното наменско користење.

Препорака:

Градоначалникот на општината да преземе соодветни мерки и активности за:

- почитување на законски предвидените рокови при постапување на барањата за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти и
- доставување годишен извештај до МТВ за користење на средствата од надоместокот за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

10

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

3.2.4. Општина Делчево во текот на 2023 година не остварува приходи по основ на комунална такса за привремен престој согласно член 8 од Законот за таксата за привремен престој¹², каде вршителите на угостителска и туристичка дејност се должни, наплатената такса за привремен престој во износ од 40 денари дневно да ја уплатуваат до 15-от ден во тековниот месец за изминатиот месец и тоа 80% од наплатената такса на сметка на единицата на локалната самоуправа и 20% на сметката на Буџетот на Република Северна Македонија. Од страна на општината не е воспоставен регистар на лица кои вршат туристичка дејност кои согласно законот имаат обврска да плаќаат такса за привремен престој и не е извршен надзор над наплатата на таксата за привремен престој кај субјектите кои даваат таков вид на услуга согласно член 10 од Законот за таксата за привремен престој. Од страна на Советот не е донесена Програма за општа туристичка пропаганда и информативна дејност за подобрување на условите за престој, согласно член 9 од Законот за таксата за привремен престој, со која ќе се уреди намената на користење на средствата прибирани по овој основ.

Во отсуство на инспекциски надзор, неутврдена и ненаплатена комунална такса за привремен престој, не донесена Програма за општа туристичка пропаганда и информативна дејност остварени се помалку приходи во буџетот на општината и буџетот на државата, кои треба да бидат наменети за подобрување на условите за престој на туристите.

Препорака:

Градоначалникот на општината да преземе соодветни мерки и активности за:

- вршење надзор над наплатата на таксата за привремен престој кај субјектите даватели на угостителски услуги и
- донесување на посебна Програма за општа туристичка пропаганда и информативна дејност за подобрување на условите за престој.

3.2.5. Со одредбите од Законот за комуналните такси¹³ се уредуваат комуналните такси што се плаќаат за користење на определени права, предмети и услуги од јавен интерес од локално значење од страна на правните и физичките лица кои вршат дејност и од граѓаните. Комуналните такси се плаќаат според Тарифата за комунални такси што е составен дел на овој закон, а висината на комуналните такси, во рамките утврдени со Тарифата, со одлука ја утврдува советот на општината.

¹² „Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 19/1996, 26/2002, 51/2003, 88/2008, 17/11 и 192/15 и ¹² „Сл. Весник на Република Северна Македонија“ бр.31/20

¹³ „Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 61/04, 64/05, 92/07, 123/12, 154/15, 192/15 и 23/16 и „Сл. Весник на Република Северна Македонија“ бр. 151/21

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

11

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Советот на Општина Делчево има донесено Одлука за утврдување на висината на комуналните такси¹⁴ каде што е утврден износот на комуналната такса за:

- користење на простор пред деловни простории за вршење на дејност во висина од 7 денари по м² дневно;
- комунална такса за користење на реклами, објави и огласи на јавни места во висина од 800 до 1.600 денари;
- комунална такса за поставување на витрини за изложување на стоки надвор од деловните простории годишно за физички лица 1.000 денари и правни лица 2.000 денари и
- користење музика во јавните локации во висина од 5.000 денари годишно.

Во 2023 година, по основ на горенаведените комунални такси, Општина Делчево не остварува приходи.

Ваквиот начин на постапување влијае на несоодветен и субјективен начин на користење на просторот, нетранспарентност во постапките и не реализирани приходи во буџетот на општината.

Од страна на градоначалникот на Општина Делчево во текот на ревизијата формирана е комисија за спроведување на постапка за премеј на простор пред деловни простории за вршење на дејност што се користи од страна на правните лица кои вршат дејност¹⁵ и задолжени се 7 субјекти со комунална такса со што по овој основ остварен е приход од 164 илјади денари.

Препорака:

Градоначалникот на општината да преземе мерки и активности за утврдување и наплата на комуналните такси што се плаќаат за користење на определени права, предмети и услуги од јавен интерес од локално значење согласно законските одредби.

3.2.6. Согласно член 49 и 51 од Законот за пожарникарството¹⁶ средствата за финансирање на противпожарните единици и организацијата на гаснењето на пожарите на локално ниво покрај од Буџетот на Република Северна Македонија, Буџетот на Општина Делчево се обезбедуваат и од 2% од наплатените премии за осигурување на моторни возила (каска) и осигурување од одговорност од употреба на моторните возила како и средствата од наплатени парични казни за сторени прекршоци од областа на заштитата од пожари и експлозии. Во текот на 2023 година остварени се приходи во вкупен

¹⁴ Бр.07-413/6 од 30.09.2005 година

¹⁵ Решение за формирање комисија за спроведување на постапка за премеј на простор пред деловни простории за вршење на дејност бр.08-1023/1 од 10.07.2024 година

¹⁶ „Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 67/04, 81/07, 55/13, 158/14, 193/15, 39/16 и „Сл. Весник на Република Северна Македонија“ бр. 152/19

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

12

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

износ од 361 илјади денари. Со извршените детални тестирања на приходите по овој основ ревизијата утврди нецелосност на остварените приходи, односно осигурителните компании надлежни за осигурување на територијата на Општина Делчево не ја подмируваат законската обврска во целост. Кај дел од осигурителните компании недостасуваат уплати за период од три и повеќе месеци, а од страна на општината не се следи наплатата на приходите по овој основ.

Ваквиот начин на наплата на приходите не е во согласност со член 3 од Законот за буџетите кој ги уредува буџетските цели и начела на сеопфатност, специфичност, економичност, ефикасност, ефективност, транспарентност и сигурно финансиско управување и има влијание на целосноста и точноста на приходите по овој основ.

Препорака:

Градоначалникот да преземе мерки и активности за надлежните сектори, во текот на годината да ја следат наплатата на приходите по овој основ.

3.2.7. Интегрирано спречување и контрола на загадувањето е систем на издавање еколошки дозволи на одредени видови индустриски активности (металургија, енергетика, индустрија на минерали, хемиска индустрија и друго), вклучувајќи активности на интензивно земјоделство и управување со отпад, чија цел е преку интегриран пристап, целокупно да се опфатат и регулираат влијанијата на инсталациите врз животната средина, кои се резултат на индустриските активности. Владата на Република Северна Македонија ги определува инсталациите за кои е потребна Б - интегрирана еколошка дозвола. Согласно одредбите на член 123 од Законот¹⁷ за животната средина, орган надлежен за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола е градоначалникот на општината и градоначалникот на градот Скопје, а во случај кога инсталацијата се наоѓа во заштитено подрачје утврдено согласно со закон, орган надлежен за издавање на Б- интегрирана еколошка дозвола е органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Од извршениот увид во регистарот на Б-интегрирани еколошки дозволи за подрачјето на Општина Делчево ревизијата констатира дека за период 2015-2023 година, издадени се четири Б-интегрирани еколошки дозволи за усогласување со оперативни планови, за кои при издавање на дозволите, општината има утврдено и наплатено надоместок од операторите на инсталациите при поднесување на барање за добивање Б-интегрирана

¹⁷ „Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 89/22 и 171/22

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

13

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

еколошка дозвола. Од страна на општината не се пресметува и наплатува годишен надоместок за поседување на Б-интегрирана еколошка дозвола и за редовен надзор на инсталацијата, кои треба да бидат утврдени согласно член 5 и 6 од Уредбата за висината на надоместокот кој треба да го плаќаат операторите на инсталациите кои вршат активности за Б-интегрирана еколошка дозвола¹⁸. Ваквото постапување на општината не е во согласност со одредбите на член 129 од Закон за животната средина и има за ефект помалку остварени приходи во буџетот на општината, кои треба да бидат наменети за покривање на трошоците за добивање, пренос или измени и контрола на Б-интегрираната еколошка дозвола.

Препорака:

Градоначалникот на општината да преземе мерки и активности за утврдување и наплата на надоместоци од операторите на инсталациите за добивање Б-интегрирана еколошка дозвола, годишен надоместок за поседување на Б-интегрирана еколошка дозвола и за редовен надзор на инсталацијата;

3.2.8. Од извршениот увид во доставената документација и донесените акти во рамки на спроведување на надлежноста за управување со зеленилото утврдена во Законот за урбано зеленило¹⁹, ревизијата ги утврди следните состојби:

- со цел заштита на зеленилото Општина Делчево нема изработено Зелен катастар на подрачјето на општината, што не е во согласност со член 32 од Законот за урбано зеленило;
- Советот на Општина Делчево нема донесено Стратегија за развој на зеленилото, која ги дава насоките за креирање на планските решенија во делот на зеленилото при изработката на сите планови и проекти во поглед на заштита и унапредување на системот на зеленило и Одлука за зеленило, што не е во согласност со член 12 од Законот за урбано зеленило;
- Општина Делчево не остварува приходи по основ на надомест за одржување на јавното градско зеленило, ниту ги има предвидено во буџетот за 2023 година, што не е во согласност со член 39 од Законот за урбано зеленило. Од страна на ЈКП „Брегалница“ Делчево, преку доставување на сметките за вода и собирање и транспортирање на комуналниот отпад се врши наплата на овој надоместок, но истиот не го

¹⁸ „Сл. Весник на Република Македонија“ бр.117/2007

¹⁹ „Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 11/18 и „Сл. Весник на Република Северна Македонија“ бр. 42/20

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

14

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

уплатува во буџетот на општината, што не е во согласност со член 26 од Законот за комуналните дејности²⁰ и

- за спроведување на надлежноста, советот на Општина Делчево нема донесено Годишна оперативна програма за подигање и одржување на зеленилото, во која ќе се утврдуваат видот и површината на зеленилото што ќе биде подигнато и одржувано, динамиката на подигање и начинот на одржување, процентот на озеленетост, изворот на обезбедување и висината на финансиските средства потребни во тековната година, што не е во согласност со член 5 став 4 од Законот за урбано зеленило.

Наведените состојби упатуваат дека Општина Делчево не спроведува активности за заштита и унапредување на зеленилото и не остварува приходи по основ на надомест за одржување на јавното градско зеленило.

Препорака:

Градоначалникот на општината да преземе мерки и активности за:

- изработка на зелен катастар на подрачјето на општината.
- донесување на Стратегија за развој на зеленилото, Одлука за зеленило и Одлука за утврдување на висината на надоместокот за одржување на јавното градско зеленило и
- донесување на Годишна оперативна програма за подигање и одржување на зеленило.

3.2.9. Со извршената анализа и увид во доставената документација и донесените акти за начинот на остварување на јавните услуги од локално значење (собирањето и транспортирањето на комуналниот отпад и одржувањето на јавната чистота), ревизијата ги утврди следните состојби:

- Советот на Општина Делчево за поблиско уредување на односите за одржувањето на јавната чистота согласно член 10 од Законот за јавна чистота има донесено одлука²¹ со која се регулира одржувањето на јавната чистота на јавните површини, начинот на користење на јавните површини и собирањето на сметот, чистење на снег и мраз, отстранувањето на предмети кои ја загрозуваат јавната чистота, висината на надоместокот како и мерките за спроведување на одлуката. За вршење на работите на одржување на јавната чистота Општина Делчево има донесено Годишна програма за одржување на јавната чистота на подрачјето на општината за 2023 година, во која е утврдено дека спроведување на надлежноста го врши ЈКП „Брегалница“ Делчево,

²⁰ „Сл. Весник на Република Македонија“ број 95/12, 163/13, 42/14, 44/15, 147/15, 31/16 и 64/18 и „Сл. Весник на Република Северна Македонија“ бр. 302/20

²¹ Одлука за одржување на јавната чистота во Општина Делчево бр.07-701/1 од 14.11.2008 година.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

15

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

но нема склучено договор за уредување на односите со јавното претпријатие, што не е во согласност со програмата и

- Општината не остварува приходи од надоместокот за одржување на јавната чистота и истите ги нема предвидено во буџетот за 2023 година, од причина што ЈКП „Брегалница“ Делчево не врши уплата на средствата во буџетот на општината, што не е во согласност со член 25 од Законот за јавна чистота.

Неуредените односи со ЈКП „Брегалница“ Делчево и неостварените приходи по основ на надомест за одржување на јавната чистота, влијаат на буџетот на општината и на финансирање на работите на јавната чистота.

Препорака:

Градоначалникот на општината да преземе мерки и активности за:

- остварување на приходи по основ на надоместокот за одржување на јавната чистота и
- склучување на договор со ЈКП „Брегалница“ Делчево за уредување на меѓусебните права и обврски и уредување на начинот на извршување на доверените работи.

3.2.10. Во текот на 2023 година, по основ на закупнина општината остварила приходи во износ од 359 илјади денари. Од извршениот увид во начинот и постапката на давање на користење на деловни простории сопственост на општината, ревизијата утврди дека Општина Делчево во период од 2004-2024 година има склучено 8 договори за закуп на недвижен имот со времетраење од 1 година до неопределено време. Договорите се склучени без јавно наддавање, без обезбедена согласност од страна на Советот на Општина Делчево, без формирана комисија и извршена проценка за утврдување на почетната цена за јавно наддавање со висина на закупнина утврдена спротивно на член 67 од Законот за локалната самоуправа, член 37 и член 38 став 1 од Законот за користење и располагање со стварите во државна сопственост и со стварите во општинска сопственост²², каде е уредено дека стварите во сопственост на општината можат да се дадат на користење на други субјекти по пат на електронско јавно надавање и почетната месечна закупнина од 0,5% од проценетата вредност на недвижната ствар.

Давањето на користење на ствари во сопственост на општината спротивно на законските одредби не обезбедува подеднакви услови за сите заинтересирани страни, соодветен и објективен начин на користење на просторот и има за

²² „Службен весник на Република Македонија“ бр. 78/15, 106/15, 153/15, 190/16, 21/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 275/19 и 122/21

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

16

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

ефект нетранспарентност во постапките и ризик од помалку остварени приходи по овој основ.

Утврдените состојби се констатирани и во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за извршената ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност за 2008 година на Општина Делчево.

Препорака:

Градоначалникот на општината да преземе мерки и активности за почитување на законските одредби при спроведување на постапки за давање на користење на стварите под закуп.

3.2.11. Одделението за внатрешна ревизија во Општина Делчево е надлежно да врши ревизија на 7 единици корисници на буџетски средства и организационите единици кои се под надлежност на општината, како и на секторите и одделенијата во рамките на општинската администрацијата. Исто така, преку воспоставена меѓу општинска соработка со Општина Пехчево од 2006 година врши ревизија на општината и 5 буџетски корисници во нејзина надлежност. Со увид во Правилникот²³ за систематизација на работните места во општинската администрација и извршената анализа на организациска, професионална и функционална независност на единицата за внатрешна ревизија, ги утврдивме следниве состојби:

- внатрешната ревизија е организирана во организациски облик - Одделение за внатрешна ревизија во кое се систематизирани две работни места по 1 извршител (раководител на одделение и помлад соработник), а во периодот од 2018-2023 година пополнето е само едно работно место, помлад соработник - внатрешен ревизор на обука. Во одделението не е предвидено работно место советник, виш или соработник, што не е во согласност со организацијата и описот на работни места во единицата за внатрешна ревизија издадена од Министерството за финансии и ја оневозможува мобилноста со распоредување или кариерното унапредување со преминување од пониски на повисоки места. Исто така, ваквата состојба не е во согласност со член 31 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола²⁴, односно не е обезбеден минималниот број на вработени во единицата за внатрешна ревизија и е оневозможено нејзино функционирање. Минималниот број на вработени кој субјектот треба да ги обезбеди за нормално функционирање на единицата за внатрешна ревизија не ги опфаќа ревизорите на обука;

²³ бр. 08-563/1 од 21.03.2016 година со измени и дополнувања бр. 08-724/1 од 18.04.2022 година и бр.08-1577/1 од 07.08.2023 година

²⁴ „Службен весник на Република Македонија“ бр. 90/09, 188/13 и 192/15

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

17

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

- поради отсуство на раководител на одделение, не се испочитувани одредбите на член 40 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола каде е регулирано дека Стратешкиот и годишниот план за извршување на внатрешна ревизија ги донесува раководителот на единицата за внатрешна ревизија по добиена согласност од раководителот на субјектот од јавниот сектор врз основа на извршената процена на ризиците. Од страна на помладиот соработник како единствен вработен во единицата преземени се активности за изработка и доставување на Стратешкиот и Годишен план на одделението за внатрешна ревизија во Општина Делчево за периодот од 2022 - 2024 година до Централната единица за хармонизација.

Недоволната екипираност како и неможноста за кариерно унапредување во единицата за внатрешната ревизија не обезбедува функционалност на истата и не овозможува исполнување на основната нејзина задача, подобрување на работењето на субјектот и подобрување на ефективноста во процесите на управување со ризикот, контролата и управувањето.

Препорака:

Градоначалникот да преземе мерки и активности за нејзино екипирање, согласно законски потребниот минимален број на вработени.

4. Нагласување на прашања

- 4.1. Обрнуваме внимание дека Општина Делчево во тековната 2023 година има заведено 18 судски предмети, од кои во 9 предмети општината е тужена со вредност на спорите во висина од 741 илјада денари, кои се по основ на надоместок од работен однос во кои вработените од ТППЕ тужат за плата и надоместоци за плата за период 2020г по основ на утврдување право на сопственост за надомест на штета за дооформување на градежна парцела.

Во предмети во кои општината се јавува како тужител, вредност на спорите се во висина од 5.950 илјади денари, од кои два предмети се за надомест на штета за поправка на пумпа на специјално возило за ТППЕ, и за незавршени обврски во јавно приватно партнерство -улично осветлување.

Бидејќи станува збор за судски постапки што се водат пред надлежните судови, а до денот на ревизијата конечниот исход не е познат, постои неизвесност за финансиските импликации врз буџетот на општината.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

18

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

4.2. Општина Делчево е во постојана блокада од 2008 година, поради издаден налог за извршување, по основ на ненавремено подмирување на обврските спрема доверителот ГД Гранит АД Скопје по пресуда на Основен суд Скопје II, во вкупен износ од 12.175 илјади денари. За да не се доведе во прашање извршувањето на основните функции и опстојувањето на Општина Делчево, Основниот суд Скопје II на основа вешт наод има утврдено месечен минимум во износ од 5.123 илјади денари за функционирање на општината²⁵. Врз основа на поднесен приговор со барање и вешт наод од страна на Бирото за судски вештачења, Основен суд Делчево во месец 06/2020 година има донесено Решение за изземање од извршување на нов месечен минимум на средства за извршување на основните задачи и должности на месечно ниво од 7.026 илјади денари.

Од овие причини, работењето на општината од 2008 година резултира со намалена ликвидност и солвентност кои имаат влијание врз целокупното нејзино работење.

Во текот на 2023 година, на основа на анализа на документацијата поврзана со ставката „други градежни објекти“ изготвен е вешт наод и утврден е нов месечен минимум на средства за вршење на основните задачи и дејности на Општина Делчево во износ од 8.071 илјади денари. Од извршениот увид на неподмирени обврски на ден 21.03.2024 година, вкупниот долг на општината изнесува 162.218 илјади денари од кои 129.051 илјади денари се неподмирени обврски од ГД „Гранит“ АД Скопје.

Ревизијата истакнува дека во досегашното работење, за блокадата на сметката до денот на ревизијата градоначалниците не донеле Одлука за прогласување на финансиска нестабилност, ниту План за мерки за надминување на финансиската нестабилност со цел да се надминат предизвиците со доспеаните, а неплатени обврски.

5. Останати прашања

Државниот завод за ревизија во своите годишни извештаи во повеќе наврати ги обелоденуваше системските слабости кои имаат финансиски импликации во работењето на единиците на локалната самоуправа. Со цел да се обезбеди комплетност и транспарентност во наплатата на сопствените приходи на општините, ревизијата смета дека е потребно да се изврши измена и дополнување на следните законски решенија во функција на надминување на наведените слабости.

²⁵ Решение бр. 08-11/2 од 05.03.2008 година, Основен суд Скопје II

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

19

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Комунална такса што се плаќа при регистрација на возилата

- 5.1. Наплатата на комуналната такса за користење на улиците со патнички, товарни моторни возила, автобуси и специјални возила - тарифен број 9 согласно Законот за комуналните такси, пропишано е да ја вршат правни лица овластени за вршење на регистрација на возилата и да ја уплатуваат на соодветната уплатна сметка во рамки на трезорската сметка на општината. Во постојното законско решение не е пропишано во кои рокови правните лица треба да ја уплатат наплатената такса на сметка на општината, да ја известуваат општината за бројот на регистрираните возила во зависност од кубикажата и за месечниот износ на прибраните средства поединечно и кумулативно.

Со воспоставениот начин на размена на податоци не е воспоставен систем кој би обезбедил точен преглед на регистрирани возила по работна зафатнина и намена, а од друга страна општините немаат законска можност да се уверат во точноста и вистинитоста на уплатените средства и комплетноста на приходите по овој основ.

Ефект од оваа состојба е нецелосен увид во наплатата и потврдувањето на приходот за општината по тој основ.

Комунална такса за користење и одржување на јавно осветлување

- 5.2. Согласно одредбите на член 20 став 1 од Законот за комунални такси за користење и одржување на јавно осветлување се плаќа комунална такса според типот на потрошувачите. Обврзници за комуналната такса се имателите на броила од категоријата домаќинства и категоријата останата потрошувачка. Наплатата на комуналната такса за одржување на јавното осветлување од имателите на броила за мерење на електрична енергија согласно одредбите на член 20 став 3 од законот, ја врши трговското друштво надлежно за дистрибуција на електрична енергија и истото е должно средствата наплатени по тој основ да ги уплати на соодветната уплатна сметка во рамките на трезорската сметка на општината. Во законот не се предвидени одредби со кои ќе се утврди во кој рок ќе се изврши уплатата како и задолжителни податоци од кои може да се согледа дали наплатените средства од страна на трговско друштво надлежно за дистрибуција на електрична енергија се целосно уплатени на општините.

Во текот на 2008 година помеѓу ЗЕЛС и трговското друштво надлежно за дистрибуција на електрична енергија склучен е Меморандум за соработка, во кој една од целите на склучениот меморандум е и зголемување на увидот, ажурноста и евиденцијата на наплатата на комуналната такса за улично осветлување. Согласно одредбите од склучениот меморандум трговското

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

20

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

друштво надлежно за дистрибуција на електрична енергија се обврзува до општините да ги доставува следните податоци:

- бројот на обврзници по категории (број на броила) согласно тарифниот број 10 од Законот за комуналните такси;
- извештај за месечниот износ на прибраните средства поединечно и кумулативно;
- шестмесечен извештај за реалната состојба со бројот на броилата и
- известување за ненаплатени побарувања по основ на оваа комунална такса, од причина што ваква обврска не е пропишана со Законот за комунални такси.

Овие податоци, трговското друштво надлежно за дистрибуција на електрична енергија не ги доставува до општините, со што истите немаат увид дали наплатените средства се целосни.

Во услови кога законското решение не нуди можност да се согледа дали наплатените средства од страна на трговско друштво надлежно за дистрибуција на електрична енергија се целосно уплатени на општините, а по склучениот Меморандум не се постапува, постои ризик од нецелосност и неточност на остварениот приход по тој основ во буџетот на општините.

Регистар на недвижен имот и регистар на подвижен имот

- 5.3. Согласно член 39 став 1 и 2 од Законот за даноците на имот општините, општините во Град Скопје и Град Скопје редовно треба да ја усогласуваат состојбата на регистарот на недвижности со регистарот кој го води Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија, а најдоцна до 31 декември во годината, податоците од состојбата на регистрите треба да ги доставува до Централниот регистар на Република Северна Македонија и до Управата за јавни приходи - Генерална дирекција.

Не се врши усогласување на податоците во Регистарот на недвижен имот на Општина Делчево и општините во Република Северна Македонија со податоците од Геодетско катастарскиот информациски систем (ГКИС) на Агенцијата за катастар на недвижности, што претставува законска обврска на единиците на локална самоуправа, кое се одразува на комплетноста на податоците кај единиците на локалната самоуправа. Ваквото усогласување не е овозможено поради неусогласените основи за евиденција на податоците (регистрите), односно во општините во Република Северна Македонија, даночните обврзници се евидентирани по ЕДБ или ЕМБГ, а во Геодетско катастарскиот информациски систем (ГКИС) на Агенцијата за катастар на недвижности се заведени по катастарска општина и катастарска парцела.

За да можат единиците на локалната самоуправа целосно, брзо и квалитетно да ја ажурираат базата на податоци за данокот на имот, потребни се

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

21

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

компатибилни регистри и размена на податоци со државните органи и институции (Централен регистар, УЈП, Агенција на катастар на недвижности на Република Северна Македонија).

Надоместок за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти

5.4. Во текот на 2022 година по основ на надоместок за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти остварен е приход во вкупен износ од 998 илјади денари. Согласно Законот за постапување со бесправно изградени објекти²⁶ заклучок за плаќање на надоместок за утврдување на правен статус на бесправен објект се изготвува од страна на Општина Делчево. Согласно законот, обврската за плаќање на надоместокот настанува во рок од десет работни дена од денот на приемот на заклучокот, а доколку не се плати во утврдениот рок предвидена е можност за одложено плаќање на дванаесет месечни рати. Со извршената анализа на законското решение во делот на наплатата на надоместокот, констатиравме дека по изготвување на заклучокот за плаќање на надоместокот општинската администрација на Општина Делчево нема законски основ во кој е пропишан рок за подигнување на заклучокот и следење на рокот за негова наплата.

6. Законска основа за ревизијата и временски период

Ревизијата на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност е извршена согласно член 22 став 1 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2024 година, согласно член 23 од Законот за државната ревизија.

Ревизијата е спроведена во периодот од 01.07 до 13.09.2024 година, кај Општина Делчево за сметка на основен Буџет 630 од ревизорски тим на Државниот завод за ревизија.

Од страна на Државен завод за ревизија извршена е ревизија и издаден е извештај за финансиските извештаи и за усогласеност со закони и прописи за 2008 година при што е изразено мислење со резерва за вистинитоста и објективноста на финансиските извештаи и за усогласеност со закони и прописи.

Спроведување на препораките презентирани во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за 2008 година, не беше предмет на оваа ревизија, од причина што од последната ревизија изминат е подолг временски период и настанати се промени во законската регулатива со која е уредено работењето.

²⁶ „Сл. Весник на Република Македонија“ бр. 23/11, 54/11, 155/12, 53/13, 72/13, 44/14, 115/14, 199/14, 124/15, 129/15, 217/15, 31/16 и 190/17 и „Сл. Весник на Република Северна Македонија“ бр. 174/21

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 22

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

7. Опфат и ограничувања

Нема ограничување во опфатот на ревизијата.

8. Одговорност за финансиски извештаи

Финансиските извештаи се одговорност на раководството на субјектот Општина Делчево, застапувано од:

- Горан Трајковски, градоначалник од 25.10.2021 година.

Оваа одговорност вклучува изготвување, имплементација и одржување на внатрешната контрола која што е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи кои што се ослободени од материјално погрешни прикажувања, без разлика дали се резултат на измами или грешки, избор и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите. Раководството на субјектот е исто така одговорно за осигурување дека активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансиските извештаи се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

9. Одговорност на ревизорите

Цел на ревизијата на финансиските извештаи е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи земени како целина се ослободени од материјално погрешни прикажувања било поради измама или поради грешка, овозможувајќи му на ревизорот да изрази мислење за тоа дали финансиските извештаи се изготвени, во сите материјални аспекти, во согласност со применливата рамка за финансиско известување и да известува за финансиските извештаи и да комуницира, во согласност со ревизорските наоди.

Цел на ревизијата на усогласеност во врска со ревизијата на финансиските извештаи е ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали активностите, финансиските трансакции и информациите рефлектирани во финансиските извештаи се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики и да ја известува законодавната власт и други соодветни тела за наоди и расудувања.

Разумно уверување е високо ниво на увереност, но тоа не е гаранција дека при извршената ревизија согласно со ISSAI секогаш ќе бидат откриени сите материјално погрешни прикажувања кога таквите постојат, како и сите грешки и неусогласености со закони и прописи. Погрешните прикажувања може да се резултат на измама или грешка и се сметаат за материјално значајни, ако

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

23

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

поединечно или во вкупен износ, можат да влијаат на економските одлуки на корисниците донесени врз основа на овие финансиски извештаи.

Финансиските извештаи кои се предмет на овој извештај се засновани врз завршната сметка составена според применливата рамка за финансиско известување во Република Северна Македонија.

Одговорност на ревизорите е да изразат мислење за финансиските извештаи на Општина Делчево, врз основа на извршената ревизија. Оваа одговорност вклучува и изразување мислење за тоа, дали активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансиските извештаи се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Оваа одговорност вклучува извршување на постапки за добивање ревизорски доказ за тоа дали приходите и расходите се користени за планираните намени утврдени од страна на законодавецот. Таквите постапки вклучуваат и проценка на ризикот од неусогласеност.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на достатни соодветни ревизорски докази како поткрепа на нашите заклучоци. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризикот од материјална неусогласеност, без разлика дали е резултат на измами или грешки.

При процена на ризикот, ревизорот ги разгледува внатрешните контроли релевантни за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи со цел да се дизајнираат ревизорски постапки кои се соодветни во околностите, но не за целите на изразување на мислење за ефективност на внатрешните контроли. Ревизијата исто така вклучува оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствени проценки направени од страна на одговорното лице на субјектот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Комуницираме со оние кои се одговорни за управувањето во врска со планираниот опфат и временски распоред на ревизијата и значајните наоди во ревизијата, вклучувајќи ги и сите значајни недостатоци во внатрешната контрола што сме ги утврдиле во текот на ревизијата.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

24

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

10. Недостатоци во внатрешната контрола

- 10.1. Во постапката за издавање на одобрението за градење од страна на општината, нецелосно се почитуваат принципите на воспоставениот систем за внатрешна контрола во делот на изготвување на пресметката за уредување градежно земјиште. Дадените улоги во електронскиот информациски систем за добивање на е-одобрение за градење, не се водат според законските форми и од страна на едно лице се одобрува предметот за проверка на документи до референтот, се прави пресметка, се поднесува за мислење и согласности и истото се одобрува за плаќање и донесувањето на одобрението со улога на градоначалник. Ваквиот начин на изготвување на пресметка не е во согласност со член 16 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола која се однесува на принципите на контролата, посебно за деловите поврзани со системот на двоен потпис и спроведување ex ante и ex post контрола.

Препорака:

Градоначалникот на општината да преземе мерки и активности за воспоставување контроли во информацискиот систем за добивање на е-одобрение за градење.

11. Одговор на ревидираниот субјект

Прашањата кои ги покрива овој извештај беа дискутирани на завршниот состанок со раководството и одговорните лица на субјектот Општина Делчево одржан на ден 10.10.2024 година, за кои дадоа свои коментари и објаснување.

Од страна на градоначалникот на Општина Делчево, не се добиени забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

25

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА 2023 ГОДИНА				
				во 000 ден.
Опис на позицијата	Образложение	2023	2022	
Приходи				
Даночни приходи	3.1	51.221	34.820	
Неданочни приходи	3.2	1.788	2.145	
Капитални приходи	3.3	3.376	5.337	
Трансфери и донации	3.4	56.136	43.672	
Вкупно приходи		112.521	85.974	
Расходи				
Тековни расходи				
Плати, наемнини и надоместоци	3.5.1	36.845	30.049	
Резерви и недефинирани расходи	3.5.2	100	-	
Стоки и услуги	3.5.3	18.607	22.649	
Каматни плаќања	3.5.4	1.172	74	
Субвенции и трансфери	3.5.5	2.227	1.602	
Социјални бенифиции		924	870	
Вкупно тековни расходи		59.875	55.244	
Капитални расходи	3.6	46.777	26.883	
Отплата на главница	3.7	5.078	3.465	
Вкупно расходи		111.730	85.592	
Суфицит (вишок) на приходи	3.8	791	382	

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

26

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (630)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

БИЛАНС НА СОСТОЈБА НА 31.12.2023 ГОДИНА					
					во 000 ден.
Опис на позицијата	Образложение	2023	2022		
Актива					
Тековни средства					
Парични средства	4.1.1	791	382		
Побарувања	4.1.2	41.694	40.612		
Вкупно тековни средства		42.485	40.994		
Вкупна актива		42.485	40.994		
Пасива					
Тековни обврски					
Пасивни временски разграничувања	4.2.1.	42.485	40.994		
Вкупно краткорочни обврски		42.485	40.994		
Вкупна пасива		42.485	40.994		

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Овластен државен ревизор

27
